

Művtört ismétlés

3. Ókori római művészet

Korszakok

etruszk művészet

ie.7-4.sz.d

közép-Itália, görög befolyás, írást is a görögöktől veszik át, 12-es számrendszer, gyógyászat, csillagászat

építészet: út, híd, csatorna, sírépítmény, álboltozat, dongaboltozat

szobrászat, festészet: Capitoliumi farkas, etruszk házaspár szarkofágja, freskók

köztársaság kora

ie.510-ie.31

pun háború, belső harcok, Forum Romanum

császárság kora

ie.31-isz.431

keresztényüldözés, Colosseum, Traianus, Pantheon, Constantinus diadalíve

Korszakok

provinciák

ie.1szd-isz.3.szd

katonai, közigazgatási, vallási szerveződés, erődláncolatok, castrum: katonai tábor, mellette polgárváros, hadi és kereskedelmi utak, fórum, szentély, fürdő, amfiteátrum

Pannonia települései: Aquincum (Óbuda), Scarabantia (Sopron), Savaria (Szombathely), Arrabona (Győr), Gorsium (Tác), Sopianae (Pécs)

VALLÁS, FILOZÓFIA

sokistenhit, etruszk+görög eredet, foglalkozások és elvont fogalmak istenei, császár istenné avatása

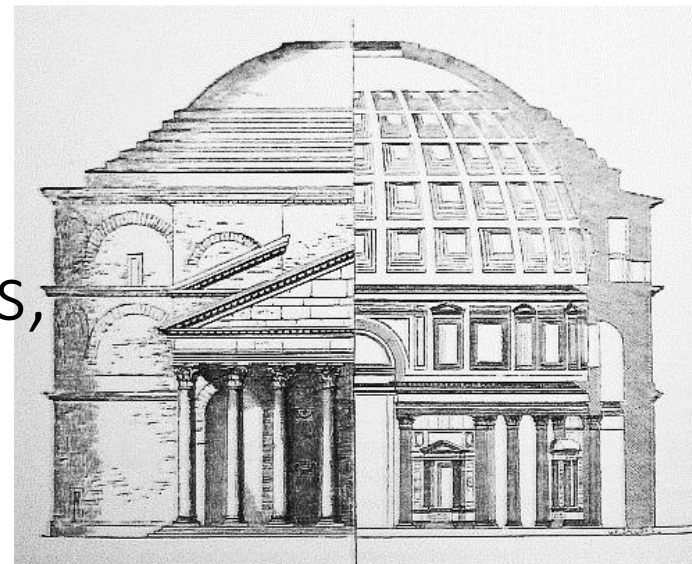
Építészet jellegzetességei

- **fő feladat:** vallás (templom), középületek: fórum, fürdő, cirkusz, bérházak, úthálózat, csatorna, diadaloszlop, diadalív

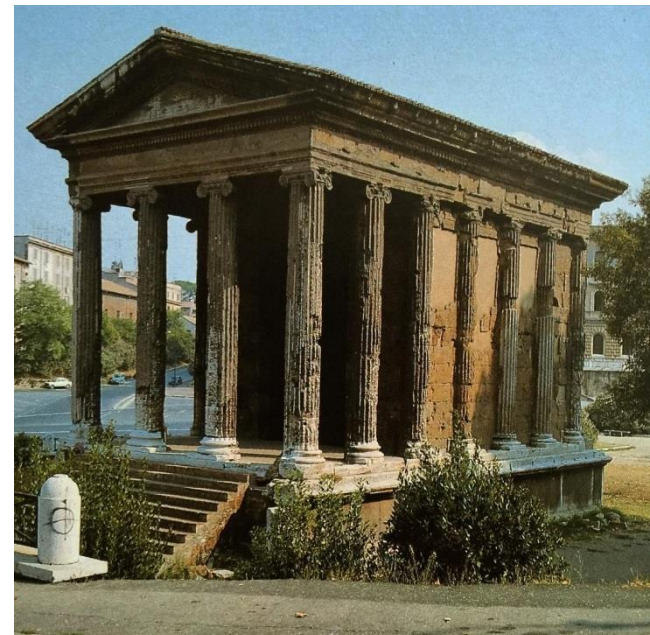
- **építőanyag:** kő, agyagtégla, beton (!), habarcs

- **építőszerkezet:** síkfödém, boltozás, támaszgerendás szerkezetek, Colosseum motívum, bazilika

Építészet jellegzetességei

- **templom:** pódiumon áll, külső falon féloszlopos tagolás, portikusz: a homlokzat előtt nyílt előcsarnok, belső tér: cella, itt van az istenszobor
- **római oszlopok:** dór, ión, korinthuszi, toszkán, kompozit

Szobrászat jellegzetességei

- **körplasztika**

portréművészet (más, mint a görög: haj+koponya

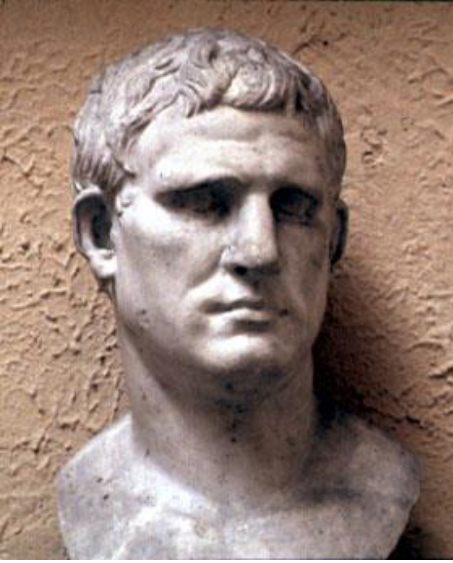
+szakáll stilizált, karakter tipizált, arc érzelmeket nem tükröz, erő+öntudat, nem idealizált, élethű)

Új technika: bronzöntés, viaszveszejtési bronzöntés

- **dombormű:** történelmi

téma: saját tettek, dicső múlt, őskultusz

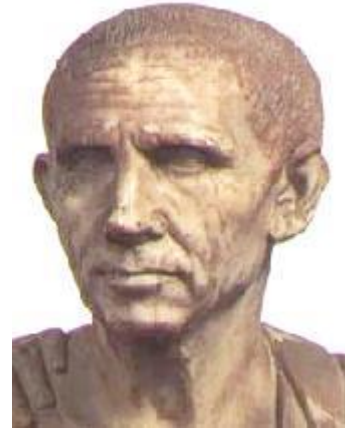

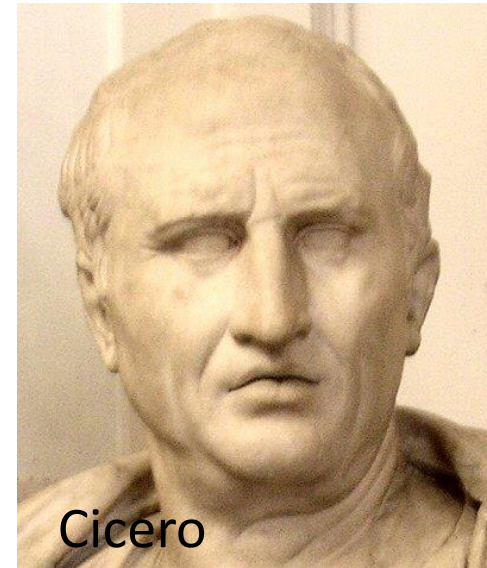
Agrippa

Caracalla

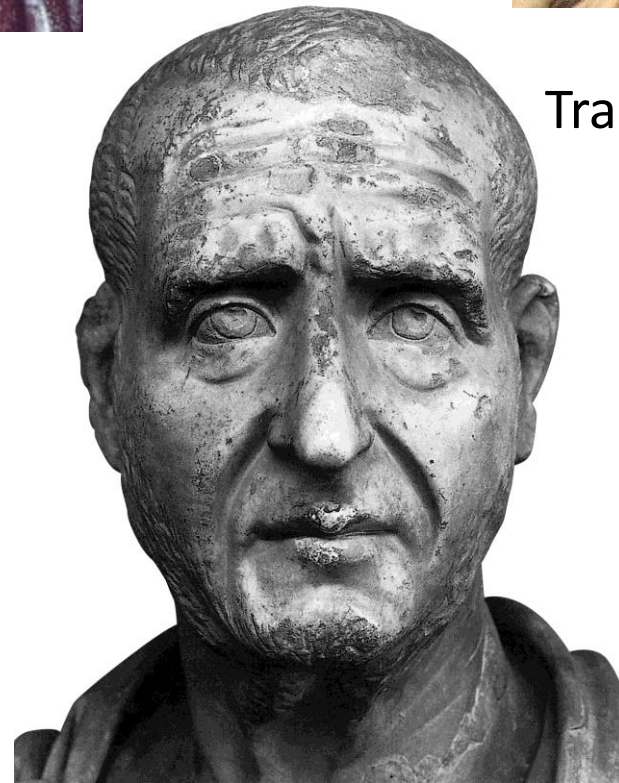
Cato

Cicero

Nero

Traianus

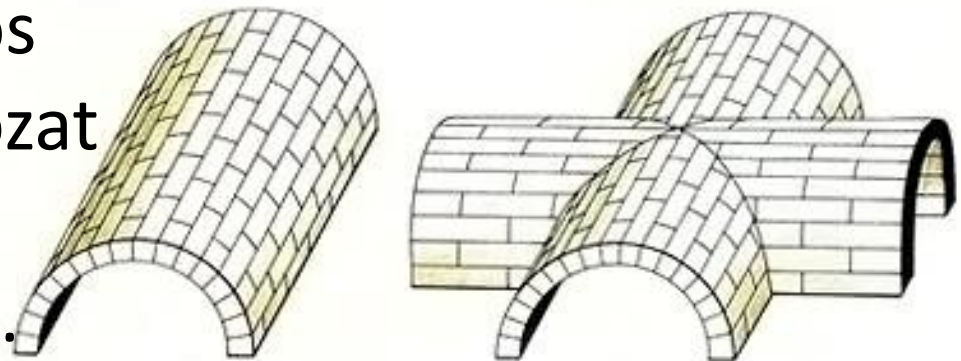
Festészet jellegzetességei

- **falfestészet**, politikai cél, dekoratív, mezőkre osztott falfelület, ornamentális díszítmények, festői eszközök: árnyékolás, rövidülés
- síkművészeti eljárás: **mozaik** (pl pompeii mozaikok)

Fogalmak

- **átrium:** épület nyitott belső része, belső udvara
- **dongaboltozat:** hosszanti terek lefedésére szolgáló, félkör keresztmetszetű tagolás nélküli boltozat
- **keresztboltozat:** két azonos keresztmetszetű dongaboltozat derékszögű metsződésével létrejövő boltozási forma (pl. római kereszt~, bordás kereszt~)

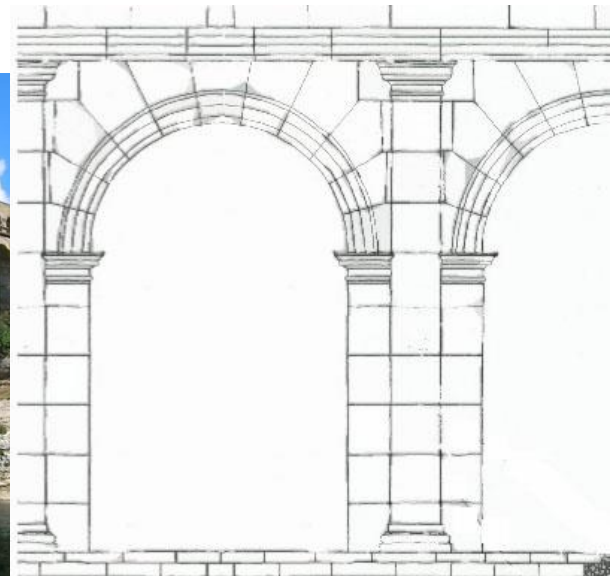
Fogalmak

- **terrakotta:** mázatlan, égetett agyagtárgy
- **bronz:** fémötvözet, szoboralapanyag (réz+ón)
- **realisztikus** ábrázolás: valóságghű ábrázolás
- **kiméra:** oroszlánfejű, kecsketestű, kígyófarkú lény

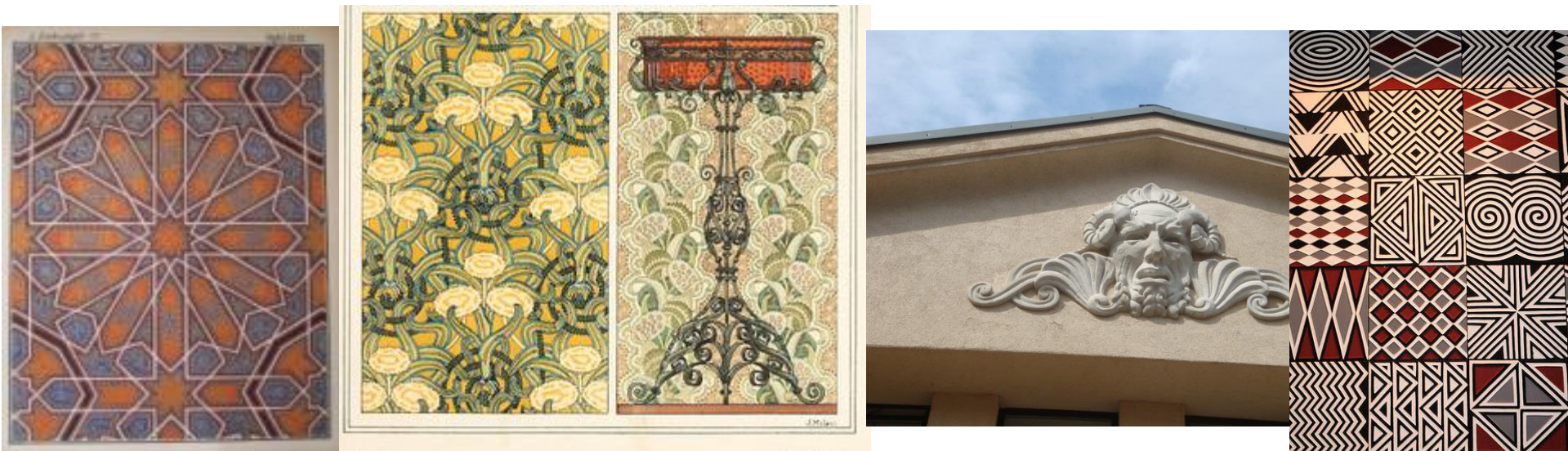
Fogalmak

- **tumulus:** kerek alaprajzú etruszk sír, “sírdomb”
- **aquaeductus:** vízvezeték (pl. Pont du Gard)
- **Colosseum-motívum:** pillérboltíves és oszlopperendás szerkezet egyesítésével létrejött építészeti motívum (ld. Colosseum)

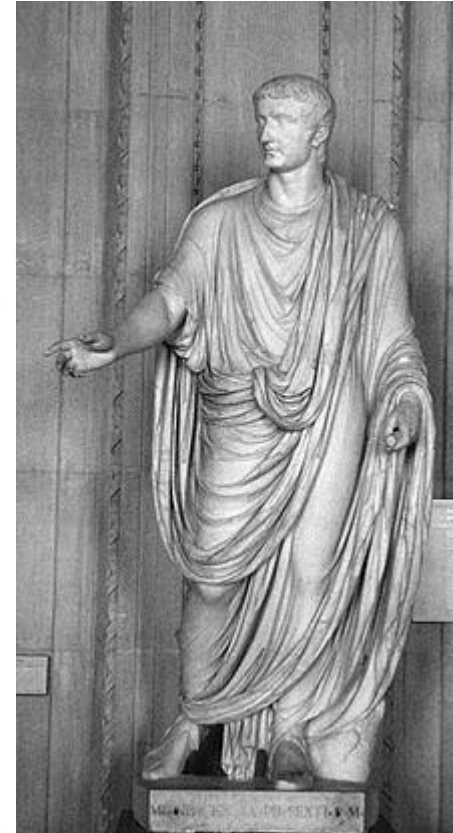
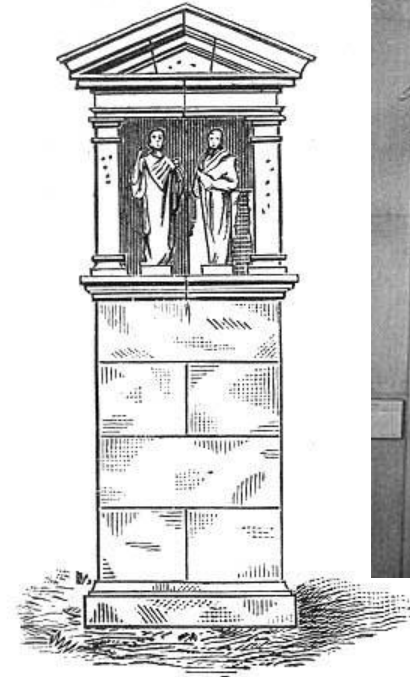
Fogalmak

- **rotonda:** kisméretű kerek épület
- **inkrusztáció:** márványberakás
- **architektonikus:** építészeti
- **ornamentika:** díszítőművészeti motívumok (pl geometrikus, növényi, állat, absztrakt)

Fogalmak

- **veduta:** tájkép
- **tóga:** ókori római lepelruha (férfiaknak)
- **aedicula:** “kis ház”, eredetileg a római templomban levő kis fülke az istenszobor számára, ma szoborfülke
- **árkád:** oszlopokon nyugvó boltív, vagy boltívek sora

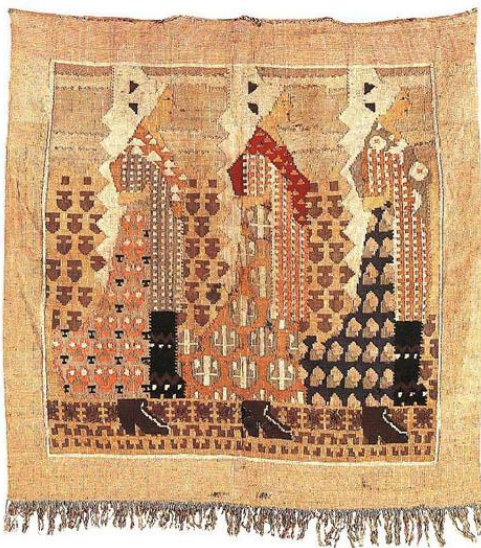
Fogalmak

- **attribútum:** ismertetőjel, tulajdonságjelző
- **enkausztika:** viaszfestés
- **faktúra:** a felület kidolgozása
- **textúra:** szerkezet, felépítés, térbeli elrendezés

Fogalmak

- **stilizálás:** egyszerűsítés
- **freskó:** nedves vakolatra történő falfestés
- **szekró:** száraz vakolatra történő falfestés
- **konzol:** tartóelem
- **kváderkő:** szabályos, négyszögletes építőkö

Fogalmak

- **lazúrozás:** híg festékekkel festés (pl akvarell), ellentéte a fedőfestés (pl tempera, olaj, stb)
- **mozaik:** különböző színű, kisméretű kő-, vagy üveglapokból összerakott kép
- **szarkofág:** koporsó.
 1. emberi test formájú (ókori egyiptomi)
 2. ház-templom formájú (kis-ázsiai)
 3. ágy formájú (etruszk)
- **sztéle:** sírhely megjelölésére szolgáló kőlap

Képjegyzék

35-45

Etruszk, római művészet

35. Etruszk sírszarkofág
háaspár portréjával
Róma, Museo Nazionale,
Villa Giulia

Etruszk, római művészet

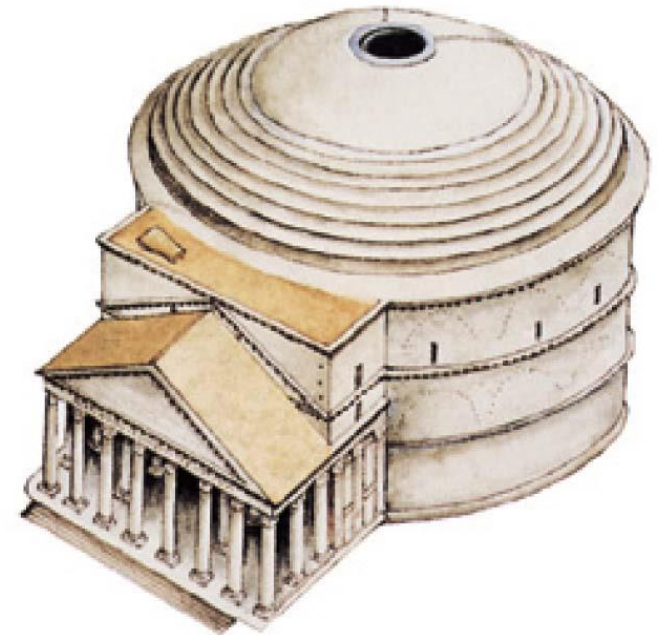
36. Colosseum

Róma

Etruszk, római művészet

37. Pantheon, Róma

Etruszk, római művészet

38. „Vesta-templom”, Róma

Etruszk, római művészet

39. Római vízvezeték, Nimes

Etruszk, római művészet

40. Forum Romanum rekonstrukció

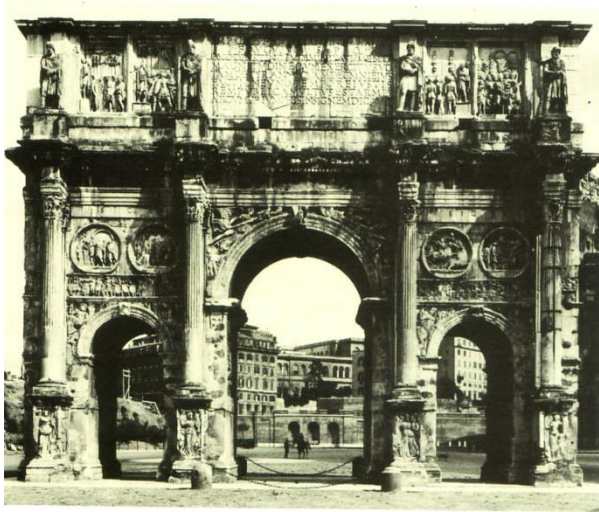
Etruszk, római művészet

41. Traianus oszlopa, Róma

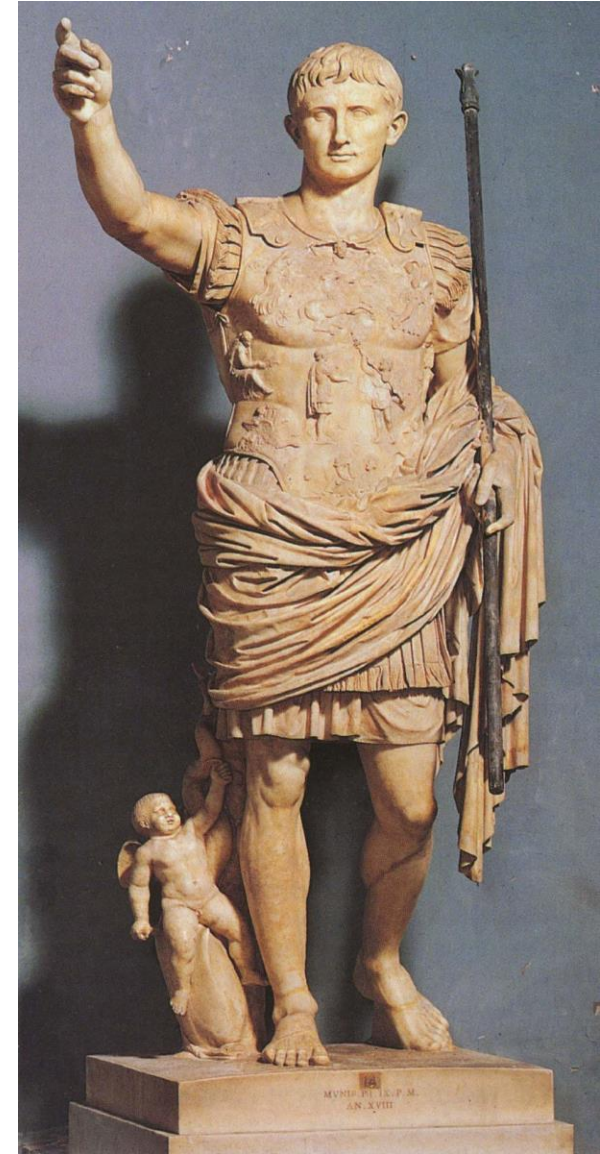
Etruszk, római művészet

42. Constantinus diadalíve, Róma

Etruszk, római művészet

43. Augustus szobra, Róma

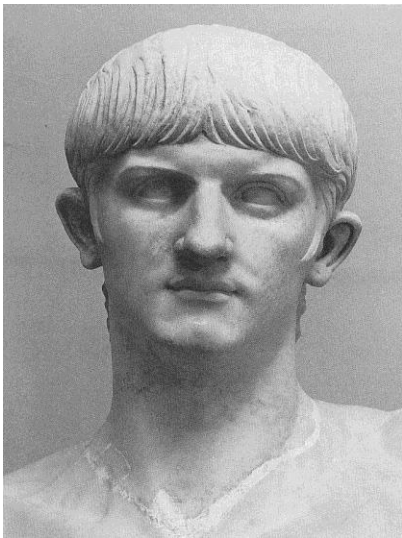
Etruszk, római művészet

44. Marcus Aurelius bronz lovasszobra, Róma

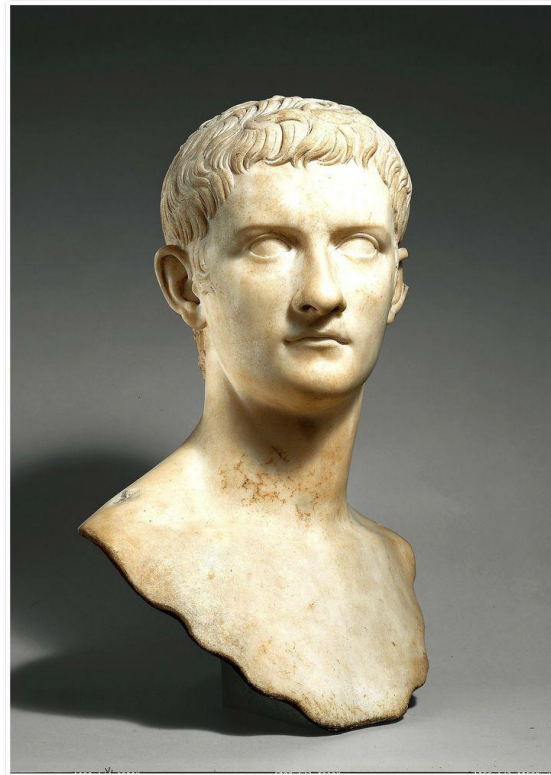

Etruszk, római művészet

45. Egy **római portrészobor** (pl. Caligula, Brutus, Vespasianus, Constantinus)

Néró

Caligula

Constantinus